

bogumili, muslimani, bosna
herzegovina

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ

БЕСЕДА ДРУГА

О Божанственој и тајној вечери
нашег Спаситеља; о издајству
Јудином, пасхи и предавању
Божанствених тајни као и о
злопамћењу

говорена на Свети и Велики
Четвртак

ekumenizam,
екуменизам
календар

Ја намеравах да се поново повести о праоцу Авраму латим и отуд вам духовну радост дарујем, али неблагодарност издајника принуђује ме да о његовим неделима проговорим. А и само данашње време ме подстиче на то да његово дрско беснило откријем, пошто је баш на данашњи дан Господ наш Исус Христос њиме у руке јудејске предан био.

А ти, љубљени, немој, кад слушаш и сазнаш, да је Господ био предан, бити уцвељен и тужан, или и уздахни и заплачи, но не због преданог Исуса, но због Јуде који га издаде. Јер предани Исус цели је свет спасао, а издајник Јуда душу је своју изгубио. Предани Исус седи на небу с десне стране Оца, а издајник Јуда чами у аду неизбежну и вечну муку чекајући.

Због њега дакле, уздахни, због њега заплачи као што је и сам

Господ наш, Исус Христос, кад га је видео заплакао и растужио се по написаном: “један од вас издаће ме” (Јн. 13, 21).

А зашто поста жалостан?

Помислио је на то како Јуда и после толике дуге наставе и после толиких поука, кад се у такав глиб увалио, ни осећаја није имао. Угледао је беснило свога ученика, па се растужио и заплакао.

Сви јеванђелисти о овом догађају говоре као да нас у истинитост промисла уверавају. Растужио се Владика кад је толику неблагодарност свог ученика видео, а тиме и нас учи, да плачемо баш за онима који нам зло чине, а не за онима који се злопате, као што је и рекао: “Блажени прогнани правде ради, јер је њихово Царство небеско” (Мат. 5, 10).

Видиш ли какву надокнаду обећава онима који страдају? А погледај како на другом месту прети неотклоњивим мучењем онима који зло чине. Јер овако блажени Павле говори: “Јер ви, браћо, постадосте слични Црквама Божијим које су у Јудеји у Христу Исусу, зато што и ви пропатисте од својих сународника исто што и они од Јудејаца, Који убише и Господа Исуса и своје пророке, и нас прогонише, и Богу не угађају, и противни су свима људима, Спречавајући нас да говоримо незнабошцима да би се спасли; и

кроз то засвагда да наврше мјеру гријехова својих, али их на крају сустиже гњев” (1. Сол. 2, 14-16). Видите да баш за онима треба плакати и сузе ронити који зло чине, па знајте да је и милосрдни Господ само зато заплакао кад је ученичку дрскост видео, и зато што је погибију његову сажаљевао а тиме је показао, да га је толико радо за ученика имао да није чак и онда престао о њему промишљати, кад је овај већ увелико издајство његово спремао. А о њему, Јуди говорим, и ти заплачи и из дубине срца уздахни као што је и Господ жалио. “Исус се узбуди духом, и посвиједочи и рече: Заиста, заиста вам кажем, један од вас издаће ме” (Јн. 13, 21).

О, како је мекано срце у Господа, и колика благодот! Издао над издајником јада, јер одмах, чим је запазио да тај хоће у злоћи својој и да остане, “Исус се узбуди духом, и посвиједочи и рече: Заиста, заиста вам кажем, један од вас издаће ме”.

Расуди, какво је то дуготрпљење, каква милост, и како неблагодарног штеди! Не хтевши га самог обешчастити, све ученике у бојажљивост и ужас доводи, како би му бар неки повод дао, да се због безумља свог покаје. Али душа, кад једном безосећајна постане, не прима ни семе благочасти, нити науке, нити савете слуша, но страшћу помрачена срља

у своју пропаст, па зато таквومه све то дуготрпљење ништа не помаже.

“Један од вас издаће ме”.

Па зашто је постао у духу узбуђен?

Да би и своје милосрђе објавио и нас научио, да и ми највише плачемо за онима, који својим ближњима пакосте, јер такви баш тиме гнев Божији на себе навлаче. Стога дакле, не ваља због оних који страдају, но због оних који зло чине плакати, пошто нам страдање Небеско Царство припрема, а злоба према ближњему пакао и муку узрокује, као што је и написано: “Благо прогнанима правде ради”.

А кад си видео како нам злопаћење у плату и награду Небеско Царство доноси, онда послушај како нам и злочинство муку и казну причињава, јер Павле рекавши о Јудејима да су Господа убили и пророке изгнали, додао је и то да ће им: “свршетак бити по дјелима њиховим” (2. Кор. 11, 15). Па да ли си сад разумео да гоњени Царство Небеско наслеђују док гониоце гнев Божији сустиже?

Да о овоме љубави вашој говорим, нисам се ја случајно покренуо, но зато што желим да би се и ми привикли да се на непријатеље наше не срдимо но да их сажалјевамо, због њих плачемо и састрадавамо, пошто су ти злострадаоци који нам без повода

нешријатељство причињавају. А ако будемо навикли нашу душу да се на непријатеље не срдимо но сажалевамо их, онда ћемо без обзира на све моћи да се по заповести Господњој за њих и молимо, а тиме ћемо велику милост и за себе наћи. А зато се и ми већ четврти дан трудимо поучавајући вас, да се за непријатеље молите, да би се реч поуке наше честим напомињањем учврстило и у срца се ваша укоренило, да би надменост прогнао и огањ страсти погазио, зато да онај који молитви приступа буде ослобођен гнева. А и Христос кад ово налаже, не налаже само због непријатеља наших но и због нас, који им грехе опраштамо пошто ти више добијаш кад непријатељу опрашташ, него када дајеш.

Но, упитаће ко, како добијам?

Пази добро.

Ако ти погрешке твога непријатеља будеш отпустио, отпустиће се и теби твоји, против Бога учињени греси, а греси су против Бога и неизлечиви и неопростиви, чиме ови велику утеху имају и праштају се. Чуј шта говори Илија: “Кад човјек згреши човјеку, судиће му судија; али кад ко згријешу Господу, ко ће молити за њ?” (1. Сам. 2, 25). Чиме је, та рана тако велика да се ни молитвом не може лако излечити. Али ако се

такав грех ни молитвом не отпушта, опрашта се када праштамо непријатељима. Те је због тога и Христос грехе против Бога дугом од десет хиљада таланата назвао, док је ове назвао дугом од само сто динара, које ако отпустиш, отпустиће се и теби дуг од десет хиљада таланата.

Но о молитви је доста речено, зато ако вам је по вољи, пошто са нешто више речи отпочнемо, да се на повест о издаји вратимо и погледамо на који је начин Господ наш издан. И да би што јасније како о беснилу издајника и неблагодарности ученика схватали, тако и неисказано милосрђе Господње упознали, послушајмо како нам ученичку дрскост јеванђелист описује.

“Тада један од Дванаесторице, по имену Јуда Искариотски, отиде првосвештеницима, И рече: Шта ћете ми дати и ја ћу вам га издати?” (Мат. 16, 14)

Све ово што је јеванђелист рекао, чини се доста јасним и да друго значење нема; али ако ко сваку реч дубље испита наћи ће у њима и друго значење, а пре свега “време”. Јер не означава ово јеванђелист узалуд, и није просто рекао отиде, но и ово је придодао: “тада отиде”.

Тада. Какво је то време и

зашто га је означио?

Не означава јеванђелист који по Светом Духу говори узалуд време, јер ко упућен Духом Светим говори, тај ништа просто и без узрока не говори.

Па шта значи та реч “тада”?

Непосредно пре тих догађаја, пред сам час тај приступила беше и жена која бочицу са мирисним уљем имаше и изливаше уље оно на главу Господњу. А тиме је та жена велику веру показала, дубоку понизност и смирену потчињеност и благоверност. Одбацила је дакле први начин свог живљења и постала бољом и чеднијом. Па кад се блудница, кад је Господа познала, покајала, у то време издаваше ученик Учитеља.

“Тада”.

У које време?

Кад блудница беше дошла и бочицу са мирисним уљем на ноге Исусове изливаше и својим власима их отираше, кад смирено служаше и све грехе у току свог живота препознавањем очишћаваше; онда, кажем, кад је и сам Јуда видео да она толику услугу Учитељу чињаше, онда он на безаконно издајство хиташе. И она се из самог бездана безаконја на небо попе, а овај и после безбројних чудеса и знамења и после толике науке и неисказаног Божијег снисхођења на само је дно ада пао.

Тако је велико зло нерад и развратна воља. Зато и Павле говораше: “који мисли да стоји нека пази да не падне” (1. Кор. 10, 12). А и пророк узвикиваше: “ко падне, не устаје ли? ко зађе, не враћа ли се?” (Јерем. 8, 4) да се не би ни праведник у себе много уздао но да би свагда опрезан био, а и грешник да не би очајавао.

Али, кад је моћ Учитељева толика била да је он могао и блуднице и царинике своје послушању привлачити, како, рећи ће ко, он није могао и ученика придобити.

Могао је он сигурно и ученика придобити, али насилно и са принудом није хтео. Па зато и јеванђелист проповедајући нам о злонамерном ученику говори: “Тада отиде” тј. ни од кога не беше позван, ни од ког принуђиван, нити подстицан, но сам собом одваживши се тога се латио доказујући да се по слободној вољи и по своје осећању на срамно ово безакоње дао; дакле, без икаквог узрока и само по злоћи својој на издају Господа се одважио.

“Тада један од Дванаесторице. . . отиде”.

И ово је не мали укор кад говори: “један од Дванаесторице”. Јер је било и других седамдесет ученика, зато је рекао: “један од Дванаесторице” тј. један од првих, који је са њим сваки дан разговарао

и велику слободу уживао. Па да бисмо видели да он из броја најискуснијих ученика беше, јеванђелист говори: “један од Дванаесторице” и не таји благовесник то; прво да се и ти увериш да ташти понос није ни од какве важности, а друго, да и промисао Божији о нама обелодани, јер је самог издајника свог и лопова толиких блага удостојио па и до последње вечери поучавао.

Видиш ли дакле, како се блудница, кад је поревновала у вршењу добродетељи, спасла, док је ученик услед свога немара погинуо. Па гледајући на блудницу немој очајавати, а и о дрскости ученика расуђујући немој се у себе уздати, јер је и једно и друго убитачно. Наша је мисао склона паду и воља веома превртљива, па треба са свих страна добро да се чувамо.

“Тада један од Дванаесторице, по имену Јуда Искаротски”.

Просуди од каквог је сагласја отпао, замисли какве се науке лишио!

“Јуда Искаротски” написано је, и то зато што је постојао и други, њему истоимени, Јаковљев. Погледај премудрост јеванђелиста! Не назива Јуду по његовом злу, но по месту, а другог оног Јуду, не по месту, но по очинском имену, иако је по

доследности ваљало издајника не Јудом Искаротским, но Јудом издајником назвати. Али јеванђелист то није учинио да би нас научио да и ми наш језик чувамо од сваког осуђивања. Па стога би ваљало да се и ми навикавамо да погрдна имена ником па и самим непријатељима нашим не дајемо, јер кад се блажени благовесник није повео описујући безакону бестидност Јудину да га издајником назове, но прећутавши то, по месту га постојбине називаше, то каквог ћемо се опроштења ми удостојити, који ближње наше оговарамо и често не само непријатеље но баш оне, који су нам наклоњени, с погрдом помињемо. Немојмо, молим вас тако поступати. А то и Павле од нас захтева кад вели: “Никаква рђава ријеч да не излази из уста ваших” (Ефес. 4, 29). Па зато је и блажени Матеј, од такве страсти сасвим чист, рекао: “Тада један од Дванаесторице, по имену Јуда Искаротски, отиде првосвештеницима, И рече: Шта ћете ми дати и ја ћу вам га издати?”

Да, поганог језика, да, дрске безумности! Кад само на то помислим, ја сав стрепим. Та како излете таква реч из уста његових, како је језик покрену, како душа из тела не изиђе и усне му се не раставише? И како се срцем ужаснуо није?

“Шта ћете ми дати и ја ћу вам га издати?”

Зар те је томе Учитељ, кажи ми, о Јудо, за тако дуго време учио? Зар тако ти његове честе опомене одбаци? Зар те је на то упућивао кад је изричито говорио: “Не носите злата ни сребра ни бакра у појасима својим” (Мат. 10, 9); “него ако те ко удари по десном образу твојем, окрени му и други” (Мат. 5, 39). Одговори ми: зашто га издајеш? Зар зато, што ти је власт над демонима подарио? Што те је оспособио да болести лечиш, губу очишћаваш и дуга чудеса вршиш? Па зар му за та добра ту плату пружаш? О, да, чудна беснила, пре него среброљубље!

Па ипак је сва ова зла једино среброљубље, као корен свих осталих зала, произвело; среброљубље велим, које душе наше помрачује па и саме природне законе заобилази, које нам разум отупљује и не допушта да се ни на дружење, ни на сродство, па најзад и ни на шта друго обазиремо, но пошто нам умне очи заслепи, присиљава нас да по тами блудимо. А да би ово још боље појмио, представи себи каква је добра исто то среброљубље из Јудине душе отргло, представи себи, да је он и на разговоре и саслуживање и заједништво, на дивне оне поуке па и на све што је овоме подобно заборавио. Зато је и Павле веома

добро рекао кад је написао: “Јер је коријен свију зала среброљубље” (1. Тим. 6. 10).

“Шта ћете ми дати да вам га издам?”

Њега ли издајеш, Јудо! Који премудрошћу свиме управља? Издајеш недостижног, саздатеља неба и земље, творца наше природе; њега ли, који мишљу и заповешћу својом све у биће постави?

Но Господ, да би посведочио да се сам од своје воље предаје, ево како поступа.

У само време издаје, кад оно по њега “са буктињама и свјетилкама и оружјем” дођоше, питаше их: “кога тражите?” а питаше их због тога што нису могли да препознају оног по кога дошли беху, а то доказује и немогућност издаје, и силу Господњу, прво што га ни Јуда, који ту беше није могао препознати иако је толико бакљи и свећа ту светлело иако раније говораше “да вам га издам”, а друго, што кад његов глас зачуше “одступише назад и попадале на земљу” (Јов. 18, 6).

А поврх свега тога погледајмо и на милосрђе Господње, јер кад се Јуда не хтеде ни тада од своје злоће, а Јудеји од свог безумља тргнути, онда им се он сам откри, као да је хтео да каже: “Ево, ја сам доказао да они немогуће предузимају, и хтедох их

од наглости задржати, али кад то никако не хтеше но при својој злоћи осташе, ја се сам открих”.

Ово вам зато наводим да нико не би Христа прекоревао што и Јуду није обратио. Јер на који би га начин и могао бољим учинити, да ли присиљавањем или слободном вољом? Али ако би присиљавање применио, он не би бољи био, јер нико присилом бољи не бива; а ако све само од воље зависи онда је Христос све што је могао учинио. Зато што Јуда није хтео лек да примени не треба лекара, но њега, који је лек одбацио, осуђивати.

А ако хоћеш баш да се увериш колико се Господ трудио да га на своју руку привије; погледајмо на ово. Подарио му је силу, којом је многа чудеса вршио; предсказао му је о издајништву и није пропуштао да изјави оно чиме би то било откривено и њему као ученику. А да би и то схватио, да се он могао поправити, но није хтео, и да је све зло само уз његовог немара изродило, одмах је, чим је Исуса издао и злобу своју концу привео: “врати тридесет сребрника првосвештеницима и старјешинама Говорећи: Сагријеших што издадох крв невину” (Мат. 27, 3-4).

Ти пред овим си говорио: “Шта ћете ми дати да вам га издам?”

Видите ли како је по

извршењу греха грех познао? А отуд се и ми научити можемо да нам никакве науке и опомене не могу користити док смо немарни, а исто тако да се и сами попрвити можемо, ако на томе радимо. Сети се само како он свог учитеља, док га је саветовао и безаконе намере одвраћао, ни слушао није, а ко се сад, и кад га нико није на то склањао, савешћу прекораван променио и тридесет сребрника одбацио.

“Они му положише тридесет сребрника” (Мат. 26, 15). Одредише цену за крв бесцењену. А што узимаш Јудо тридесет сребрника? Та Христос је дошао да крв своју, за коју се ти погађаш, бадава за васиону пролије. Та може ли што и од такве погодбе безобразније бити? Ко то још икад виде и чу?

Али да видимо и ону разлику која је између издајника и осталих ученика била, послушајмо, јер све опширно јеванђелист приповеда. Кад се ово, говори он, збивало, кад се издајство дешавало, кад је Јуда о свом властитом злу радио утаначујући свој безакони уговор и тражио, продужује благовесник, “згодно вријеме да га изда”, онда “приступише ученици Исусу говорећи му: Гдје хоћеш да ти уготовимо да једеш Пасху?” (Мат, 26, 16-17).

Видиш ли какви су ово

ученици? А виде ли какав је онај? Онај се издајом мори, а ови услугом, онај уговоре углављује и спрема се да цену за крв Господњу узме, а ови све могуће предузимају да Господу угоде, а и ови и онај исту су науку слушали и једнако одличје у свему уживали. Па откуд потече оволика разлика. Из слободне воље, јер оно је и добрих и злих дела узрок.

Данашње је вече онда било, кад су га ученици о овом питали.

Но каква је сила ових речи: “Гдје ћеш да ти уготовимо да једеш Пасху?”

Овим сазнајемо да Христос није имао свог властитог дома. Слушајте ви који светле домове и простране дворане подижете. “Син Човечији нема гдје главу заклонити” (Мат. 8, 20) па због тога му ученици говоре: “Гдје ћеш да ти уготовимо да једеш Пасху?”

Какву пасху; Јудејску у Мисиру заведену; јер тамо је прво извршаваху.

А зашто да ту пасху и Христос изврши?

Као што је све што узаконено беше, испунио, тако му је ваљало да и то, као што је и Јовану рекао: “тако нам треба испунити сваку правду” (Мат. 3, 15). Зато ученици не хтеше не нашу, но Јудејску пасху зготовити. И њу су и зготовили, а нашу је сам Христос приредио и не само то, но

кроз непорочно своје страдање сам се је пасхом учинио.

Да нас од проклетиње закона избави као што и Павле тврди кад говори: “посла Бог Сина својега, који се роди од жене, који би под законом” (Гал. 4, 4), и да нико не би могао рећи да је тај закон зато укинуо, што га као тегобан и мучан олако није могао испунити, зато га је у свему прво испунио па онда укинуо. Па зато је и пасху обавио, јер и празник пасхе беше заповест закона.

А зашто је он закон заповедан?

Слушај.

Јудеји су били неблагодаран народ, који су на сва учињена им благоједања лако заборављали. И још подробније да кажем. Они су из Мисира изашли, Црно море прешли и видели како се исто пред њиховим очима раздвајало и опет сјединило, опет не по многим времену, говораше Арону: “хајде начини нам богове, који ће ићи пред нама” (2. Мој. 32, 1).

Шта говориш, о луди народе?! Таква си чудеса ти видео па опет хранитеља заборављаш? Како заборави на благодејања?

Пошто су дакле они позаборављали сва Божија благодејања, то хтеде он да их средством празника обавеже да се његових милости сећају како би с вољом или без воље у светој памети

исте милости придржавали, што и чинише. Ради чега? Да кад те син твој упита “шта је то?” (2. Мој. 12, 26) одговориш му: да су преци наши крвљу ове овце, прагове на својим вратима мазали и тиме смрт, коју је целат свима Мисирцима наносио, избегавали. Јер због те крви он није могао ући у њихове домове и убијати их. И они то по невољи чинише, а овде је Христос сам на заклање своје пристао. А зашто? Зато што оно клање беше само предзнамење овог духовног. Да би пак потпуно схватио у чему је међу њима сличност, обрати пажњу; тамо је било јагње и овде је јагње; но оно беше бесловесно а ово је словесно. Овца и овца; сенка и истина. Али сунце правде је синуло и сенка је ишчезла! Јер кад дан наступи сенка се крије. А јагње је на тајној трпези постављено, да би се и ми крвљу његовом освећивали. Зато, пошто је сунце правде засијало, нека се уклони сенка; јер све, што се за празник пасхе раније извршаваше, беше само предзнак овога данас.

Ово ја Јудејима говорим да се не би варали и да не би помишљали, да пасху врше када са бестидном помишљу бесквасни хлеб употребљавају и празник изопачују срцем вечно необрезани и они који ушима тешко чују.

Та кажи ми зашто још обављаш ту пасху, о Јудејине! Храм

је твој разривен; жртвеник разорен; светиња над светињама срушена и свака жртва укинута. Па како смеш опет да закон газиш? Када су те некада у Вавилон одвели и када су тржили, они који те зробише, песму да им отпеваш говорећи ти: “пјевајте нам пјесму Сионску” (Пс. 137, 3), ти ниси хтео. А зашто пасху ван Јерусалима празнујеш, када си онда говорио: “Како ћемо пјевати песму Господњу у земљи туђој” (Пс. 137, 4)? Ево како о томе говори блажени Давид: “На водама Вавилонским сјеђасмо и опомињасмо се Сиона – па – О врбама сред њега вјешасмо харфе своје” и одговорисмо им: “како ћемо пјевати пјесму Господњу у земљи туђој”?

Шта гоовриш кажи ми: нећеш у земљи туђој ни песму Господњу да певаш; а пасху вршиш на земљи која није твоја?

Видиш ли одрвењелост Јудеја. Када их непријатељи принуђаваху, они ни песму не хтеше певати на туђој земљи; а сада се сами од себе, да их нико не сили противе Богу, као што их је блажени Стефан опоменуо када је рекао: “ви се свагда противите Духу Светоме” (Дел.Ап. 7, 51).

Схваташ ли како је бесквасни хлеб мрзак и како је Јудејски празник безакоње? Јесте да је некада пасха била јудејска, али је она укинута. Јер “кад јеђаху и

пијаху – стоји написано – узме Исус хљеб (у свете и пречисте руке) и благословивши преломи га, и даваше ученицима, и рече: Узмите, једите; ово је тијело моје” (које ће се за вас и за многе преламати) а тако “узме чашуи заблагодаривши даде им говорећи: Пијте из ње сви; Јер ово је крв моја Новог завјета која се пролијева за многе ради отпуштења гријехова” (Мат. 26, 26-28); и све ово говораше Исус у присуству самог Јуде. “Ово је крв” Јудо! Коју ти за тридесет сребреника продаде; ово је крв, о којој си се са надувеним фарисејима недавно бесрамно договорао, О, великог човекољубља Христовог; о неблагодарности Јудине! Господ храни слугу, а слуга га продаје. Он продаје Христа за тридесет сребреника, а Христос крв своју за избављење наше изли; па и самом издајнику не ускраћиваше, само да ју је на корист своју примио (јер је Јуда пре спроведене издаје ту био и учествовао у тајној вечери) и као што је свим ученицима ноге опрао, тако је и Јуду учесником свештене трпезе учинио, да не би имао никакво оправдање којим би осуду избегао. Али он је при својој злој намери остао и пошто је напоље изашао, заборавио је на сва што му је дато и издао га.

По издајству пак одбацио је тридесет сребреника: “Говорећи:

сагријеших што издадох крв невину” (Мат. 27, 4).

О, слепила! На вечери је био и благодатеља издао. Али Господ је својом вољом издаји се предао, јер је за Јуду рекао: “тешко човјеку оном кроз кога долази саблазан” (Мат. 18, 7).

Међутим, време је да овој страшној трпези приступамо. Зато, са чистом савешћу се приближимо. Нико овде нека не буде Јуда, који ближњег свога вара; нико лукав и нико у срцу своје нека не скрива злопамћење, пошто је овде Христос присутан; а Он је ову трпезу поставио па и не чини човек да оно што је постављено, крв и тело Христово постане, јер свештеник који ту стоји и молитву врши, само обличје Христово представља; а благодат и сила која ово чини је Божија. “Ово је тијело моје” реко је Он; и те речи чине да се постављени хлеб и вино у тело и крв Христову претварају.

И као што је речима: “Рађајте се и множите се, и напуните земљу” (1. Мој. 1, 28) следило испуњење самим делом, јер те речи оспособише човекову природу за даље размножавање, тако и сила ових речи, оне који се достојно причешћују, увек благодаћу испуњава.

Нико дакле нека не буде притворан; нико лукав ни отмичар; нико братомрзац ни среброљубац;

ни пијаница, ни шкртац, ни лажов, ни завидљивац, ни блудник, ни лопов нити кавгација да се не би причестио на осуду. Јер и Јуда је онда прво од тајне вечере кушао, а затим је изашао и издао Господа; а зато да би се и ти из тога научио да на оне који се недостојно тајнама причешћују, обично бес напада и тиме под још жешћу казну падају. Не говорим ово само да бих вас уплашио, но да вас од напасти уклоним. Јер као што телесна храна када у стомак који је болестан уђе, још више болест подстиче, тако и духовна храна, ако се недостојно прима, већу осуду човеку доноси. Нико дакле нека нема у себи злих намера; но очистимо срца наша само зато што смо, када чисто живимо, Црква Божија. Очистимо дакле срца наша, а то и за један дан можемо учинити. А како? Ако си се на непријатеља свог разгневио, одбаци гнев; прекини непријатељство да корист опроштења од ове трпезе примиш. Ти жртви приступаш која је и страшна и света јер је она сам Христос који овде заклан лежи. А представи себи и зашто је заклан. Ох, каквих тајни си се лишио Јудо! Христос је по властитој вољи пострадао да “разручи преграду која је растављала” (Еф. 2, 14) а што је још битније: да се са нижима сједини, да тебе непријатеља и бившег злотвора, анђелима равна

учини. Христос је душу своју за тебе положио; а ти се не устручаваш да и даље са ближњима у завади живиш. Па како ћеш трпези помирења да приступиш? Господ твој не одби да све за тебе претрпи; а ти ни у завади нећеш да попустиш? Зашто? Кажи ми када је љубав корен, извор и мати свих блага.

Одговорићеш ми: “На велика ме је искушења навео јако ме је увредио и у беду ми живот довео”.

Па шта је то? Није те распео као што Јудеји Христа распеше. А занај, ако ближњем не опростиш увреде које ти је нанео, неће ни Отац твој небески твоје грехе опростити. А каквом ћеш савешћу изговорити: “Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје” (Мат. 6, 9). Уз то, Христос је своју проливену крв дао и на спасење оних који је пролише, а шта ти можеш учинити равно овоме? Та ако непријатељу не прашташ, нећеш њему него себи наудити, њему само у овом садашњем животу штету чиниш; а себе неопростивој муци у будућем животу излажеш, јер Бог ни на шта не мрзи и ни од ког се не одвраћа, као од злопамтила, човека који гордо срве и гневљиву душу има. Ево чуј шта говори: “Ако, дакле, принесеш дар свој жртвенику, и ондје се сјетиш да брат твој има

нешто против тебе, Остави ондје дар свој пред жртвеником, и иди те се најприје помири са братом својим, па онда дођи и принеси дар свој” (Мат. 5, 23-24).

Шта говориш? Зар да тамо оставим дар тј. жртву?

Управо тако Он сам заповеда! Јер због помирења тебе и брата принесена је ова жртва, а ти непомирен приступаш, знај да ако и окусиш од жртвоприноса, да ће ти то сасвим бескорисно бити јер по правилима мира не живиш. Прво испуни оно тј. помири се јер је због тога принесена ова жртва; па се онда на корист причести. Та зато је и Син Божији овде на земљу сишао да природу нашу са Оцем помири, као што је и Павле негада доказивао говорећи: “Јер (Отац) благоизволи да се у Њему настани сва пуноћа. И да кроз Њега измирисве са собом, учинивши мир његовом крвљу на крсту, (помиривши) кроз Њега и оно што је на земљи и оно што је на небесима” (Кол. 1, 19-20). И не само да све измири, но да и нас који би исто то чинили усрећи и носиоцима свога имена учини, пошто је рекао: “Блажени миротворци, јер ће се синови Божији назвати” (Мат. 5, 9). А оно што је Христос, Син Божији, учинио, учини и ти то по могућностима људским, изграђујући мир и за себе и за

другога. Зато те мирољубивим и сином Божијим назива, а зато се и у време жртвоприноса не помиње ни једна друга врлина већ само помирење са братом, а то доказује да је од свих добродетељи љубав најузвишенија.

Хтео сам, љубљени моји, да ову моју поуку продужим; али ово што је речено, довољно ће бити за оне који марљиво и са благоразумљем име благочести примају и на оно, о чему смо говорили, добро пазе. Уз то, молим вас да се свагда сећате ових речи и дивне љубави једних перма другима. Јер ова љубав срца наша сједињује и све нас једним телом и члановима Христовим чини, а посебно зато што се једним телом сви причешћујемо. Будимо дакле у истини једно тело, не зато што се телесно једни с другим спајамо, већ зато што душе наше узајамно сједињујемо. Јер ако тако чинимо, можемо се, надајући се добром ударју, с трпезе која је пред нама наслађивати, па и стаништем мира, који је апостолима при кончини Христовој у наслеђе дошао, бити. А треба да знамо, да ма колико и ма како у добродетељи били, све је то узалуд ако у злопамћењу живимо. Јер кад је Спаситељ Оцу своме одлазио, није ученицима својим овоземаљску славу и велика богатства у наслеђе оставио, но им је оставио мир, рекавши: “Мир вам

остављам, мир свој дајем вам” (Јн. 14, 27). А какво богатство и какво изобилно имање може бити узвишеније од Христовог мира, који сваку реч и сваки појам превазилази?

А пророк Захарија знајући да је такав преступ велики и тежак, као у лицу Божијем говораше: “говорите истину један другом, судите право и мирно на вратима својим; и не мислите један другоме зло у срцу свом, и не љубите криве заклетве, јер на све то мрзим, говори Господ” (Зах. 8, 16-17); исто као кад би рекао: ако на заповести моје заборавите и лажови и злопамтитељи и кривоклетници постанете, смрћу ћете умрети.

А кад све ово знамо, потрудимо се да сваку заваду прекинемо; једни с другима мирно живимо и пошто корен злобе из себе ишчупамо и савест кротошћу и смирењем очистимо са великим усрђем к причешћу великих и страшних тајни приступимо; али не да једни друге прогањамо и бијемо, а не ни с лупањем и шапатам шуштећи, но са великим страхом и трепетом, са умиљењем и сузама прилазимо како би и милосрдни Господ, кад на мирно наше стајање и нелицемерну љубав и братско трпљење наше с висине погледа, и све нас удостоји оних обећаних блага по благодати и човекољубљу Господа нашега Исуса Христа, с

којим Оцу, заједно са Светим
Духом слава, власт и част свагда и
на све векове, Амин.